

Foto's op het achter- en voorblad tonen een object uit de verzamelingen

van 2 van onze leden. Elk verzamelend lid krijgt bij toerbeurt de gelegenheid om een voorwerp uit zijn verzameling op deze manier te exposeren. Een object waarmee hij/zij om welke reden dan ook een bijzondere band mee heeft. Over de reden daarvan wordt hieronder verhaald. Voor dit achterblad is het woord aan **Bert van Tiggele** :

Een van mijn geliefde voorwerpen is, een koperen hanger uit Burkina Faso, verworven eind jaren '80, in Nederland. Het is een geliefd voorwerp voor me, omdat ik het in de eerste plaats mooi vind, mede door de verrassend symmetrisch opbouw, én zoals vaak met Afrikaans kunst, omdat het een moderne en evenwichtige indruk biedt. De op de top aanwezige ronde spiralen zijn, parende schildpadden met daaronder, drie koppels parende kameleons.

De exacte functie van de hanger is mij niet bekend, maar dat vruchtbaarheid of vruchtbaar zijn een belangrijke rol speelt, lijkt duidelijk. De hoogte van dit voorwerp is 7,5 cm, breedte 5,5 cm en het gewicht is 50 gram.

Afbeeldingen van schildpadden of kameleons, worden in West Afrika ook vaker gebruikt voor ringen en armbanden. Het is bekend dat deze hangers door meerdere groepen in het zuid westen van Burkina Faso worden gedragen (zie André Blandin, heruitgave mei 2000, - *Afrique de l'Ouest, Bronzes et Autre Alliages*-) onder meer door Turca, Guin en Tussain.

In de loop der jaren heb ik een paar vergelijkbare hangers onder ogen gekregen, allemaal net wat anders maar wel met een zelfde opbouw van schildpadden en kameleons. Omdat voor het gieten van dit soort hangers, de "Lost Wax Procedure" wordt gehanteerd, kan er per keer slechts een exemplaar worden geproduceerd dus, is ieder exemplaar uniek.

Voorts ben ik heel blij met de mogelijkheid die geboden wordt - door onze vereniging, een voorwerp te kunnen tonen waar je zelf veel waardering voor hebt.

Bert van Tiggele

Redactie : Wij zijn ook blij met de inbreng van Bert. Wel willen we toch enkele kanttekeningen maken bij zijn interpretatie, die bij ons toch wat twijfel oproept : De 'parende' schildpadden staan náást elkaar, wat ook voor schildpadden geen paarhouding is. Maar de rituele betekenis van deze afbeelding ken ik ook niet. Gewoon 'man-netje-vrouwtje' zou ook kunnen, of 'tweeling'.

Iets dergelijks geldt voor die parende kameleons, met de staarten in tegenovergestelde richting, waarin ik ook niet goed een parende houding herken (zowel schildpadden als kameleons paren 'op zijn hondjes'). Wilfried Glar (in "Die materialisierte Kultur der Ethnien der Volta-Region") herkent in deze hanger natuurlijk wel schildpadden, maar geen kameleon, en houdt het simpelweg op een geometrische figuur. Maar ook geometrische figuren hebben vaak een betekenis, en wie weet is dat hier toch een kameleon?

